

CESURLARA
DOROTHEE
DAVET
ELMIGER



TÜRKÇELEŞTİREN:
OLCAY MAGDEN ÜNAL

Deji

Dorothee Elmiger

1985 yılında İsviçre’de doğan Elmiger, yazarlığa adım atmadan önce İsviçre Edebiyat Enstitüsü’nde yaratıcı yazarlık dersleri aldı ve eğitimini bir süre Leipzig’de sürdürdü. İlk romanı *Cesurlara Davet*, 2010’da Kelag Ödülü’ne ve ZDF’nin ilk roman ödülüne; 2011’de ise Rauriser Edebiyat Ödülü’ne aday gösterildi. 2014’te yayımlanan ikinci romanı *Uykuya Yatanlar* ile övgüleri toplamaya devam etti. Elmiger, halen Berlin’de siyasal bilimler eğitimine devam ediyor ve İsviçre edebiyatının gelecek vadeden isimlerinden biri olarak gösteriliyor.

Olca Mağden Ünal

2009 yılında Galatasaray Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun oldu. Strasbourg Üniversitesi’ndeki yüksek lisans eğitiminin ardından çeşitli yayınevlerinde editör ve telif hakları uzmanı olarak görev aldı. Almanca, Fransızca ve İngilizce’den çocuk kitapları çevirdi. *İyi Kitap*, *Arka Kapak*, *Radikal Kitap* gibi pek çok dergi ve gazete ekinde kitap eleştirileriyle yayıncılık dünyası üzerine yazıları yayımlandı. 2014 yılından beri Kurgu Atölyesi’nde editörlük yapıyor ve farklı türlere ait kitap projeleri üzerinde çalışıyor.

CESURLARA DAVET

© 2014, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

Metin hakları © 2010, DuMont Buchverlag, Köln

İlk baskı 2010 yılında, Almanya'da *Einladung an die Waghalsigen* adı ile DuMont Buchverlag tarafından yapılmıştır.

Bu kitabın telif hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Dorothee Elmiger
TÜRKÇELEŞTİREN: Olcay Mağden Ünal
EDİTÖR: Ümit Mutlu
DÜZELTİ: Ayşegül Utku Günaydın
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Ocak 2017 (2000 adet)

ISBN: 978-605-5060-81-7

Yayınevi sertifika no: 11945

Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

CESURLARA
DOROTHEE
DAVET
ELMIGER

Deji

“

Bu haberlerin gerisinde ne muazzam olayların yattığı, bugün artık tüm açıklığıyla ortaya çıkarılabilecek durumda değildir. Ancak burada yine de, küçük de olsa bir hakikat payı olduğu aşikârdır, ne de olsa toprağın tarih öncesine uzanan katmanlarında alışılmadık hayvanlara ait sayısız çarpıcı ve tuhaf iskelet ya da iskelet parçaları olduğunu biliyoruz.

Dünyanın Dört Bir Yanından Mucizeler, 5. Cilt

Bu çukurlardan yukarıya doğru tırmanıyorduk ve işte dağın tepesindeydik. Mağaraya doğru uzanan ve her iki tarafından da genişleyen alanı, gürgen ağaçlarıyla dolu sevimli bir orman sarıyordu. Ağaçların çoğu kurumuştü, bir kısmı da köklerine tehditkâr bir şekilde yaklaşan ateşi göz ardı ediyormuşçasına canlı görünen diğerlerinin yanında, solgunca duruyordu.

Alanın üstünde tüten bir sürü yarık vardı, kimisi çoktan yanıp tükenmişti; ve işte dağın yavaş yavaş kuyusunu kazan bu yangın, yaşlı ve yıkık dökük maden yataklarında ve ocaklarında, on yıldır için için sürüyordu.

Johann Wolfgang von Goethe,
Yaşamından Şiir ve Hakikat, İkinci kısım, Onuncu kitap.

Hadi ama çocuklar, etrafınıza bakının ve işe yarar bir şeyler bulun.

Johann David Wyss, *İsviçreli Robinson Ailesi*

Benim tarafımda hayat sıklıkla kitap okuyarak geçiyordu. Dikkate değer bir yanım yoktu.

Sabahları kalkıp kahve yapıyordum, kendimi kitaplara veriyor, onları inceliyordum, bir yandan kahve içiyordum ve sonra gidiyordum.

Sonra da geri geliyordum.

Kitaplar hakkında hiçbir fikrim yoktu. Kendimi bildim bileli karakolun üstündeki evde duruyorlardı. Onları oraya kimin getirdiğini, kime ait olduklarını ya da daha sonra kimin olacaklarını bilmiyordum.

Ders kitaplarını okuyordum; bir de kurgu dışı olanları. Madencilikle ilgili yazılar, deniz yolculuklarına dair kitaplar, *Tarihin Ana Hatları* serisinin burjuva devrimlerinden günümüze kadarki bölümünü içeren ikinci cildi, başlangıç seviyesinde bir astronomi kitabı, *Dünyadaki Denizler*, Avrupa'daki kuş türleri üzerine iki cilt, *Alaska-Meksika (Anchorage'dan Oaxaca'ya 9148 mil)*, *Yaşayan Çöl*, *Winston Churchill*, *Bitkiler* (1. ve 2. cilt), *Amerikan'ın İhtişamı*, *Atlantik Adaları*. *Angers İşgal Altında*. 191 Gökyüzü Fotoğrafı ve *F. Hass'ın Bir Tablosuna Dair Renk Kartelasıyla Alp Dağları'nda Uçuş*. *Dünyanın Dört Bir Yanından Mücizeler* (1. 5. 6. ve 7. cilt).

Mutfak masasında okuyordum. Fritzi etrafta dolanırken ben okuyordum. Hiçbir zaman yazıya dökmediğimiz bir anlaşmaydı bu. Bazen masa başında otururken bakıyordum, tam o sırada o, dışarılarda bir yerlerde ağır ağır dolaşmış duruyor oluyordu. Yavaş yavaş da olsa, bir keresinde ta St. Beinsen'e kadar gitmişti. Döndüğünde, yolunu ihraç kulelerine bakarak bulduğunu söylemişti.

Kitapları mutfak masasının üstüne yığıyordum. Araştırma yapmakla meşguldüm. Bir keresinde, Walter Mittelholzer'in 1928'de çektiği 191 gökyüzü fotoğrafının birinde, *Bitkiler* kitabının 2. cildinden gayet iyi tanıdığım minicik çiçeklere rastlamıştım. *Dünyanın Dört Bir Yanından Mucizeler*'in altıncı cildinden, uçakların nasıl üretildiklerini ve çalıştıklarını öğreniyordum. *Yaşayan Çöl* ise inanılmazdı; Walter Mittelholzer de 8 Ocak 1930'da Kilimanjaro'nun üzerinden uçmuştu. *Dünyanın Dört Bir Yanından Mucizeler*'in beşinci cildinde, *Erkek Çocukları İçin Uçaklar* kitabının yazarı Hanns Günther'e ait, madenlerle alakalı bir bölüm vardı. Orada şöyle diyordu: *Heybetli ihraç kuleleri, yerin derinliklerine inen kuyuların üzerinde dimdik yükselir.*

Hatırlanmaya değer ne varsa aklımda tutuyor, akşam olduğunda rapor veriyordum. Fritzi de dinliyor ve artık söylenecek daha ne kaldıysa, onu söylüyordu. Mesela bir defasında, Joseph Conrad'ın bir Kuzey Denizi pilotu hakkındaki, *Gençliğime, sağduyuma ve denizcilik yeteneklerime güvenmiyordu...* diye başlayan cümlesinden bahsettim;

bunun üzerine Fritzi, dolaşırken havanın sisli ve gri olduğunu, yürürken bir tepeye rastladığını ve buna hiç şaşırmadığını söyledi.

Çok az şey biliyorduk. Niye o kitapları okuduğumu bilmiyordum. Fritzi ne söylemesi gerektiğini bilmiyordu. Yaz başında, kış mevsiminin nasıl geçeceğini hayal ediyorduk: Şiddetli kar fırtınası nedeniyle, yükseklerde bir yerlerde kesin birbirimizi kaybedecektik!

Bu toprakların durumu alışılmadık, bizim durumumuzsa emsalsiz; hiçbir kitapta bulamıyordum. Yine de en azından, atlasta maden ocağının yerini kurşunkalemle işaretleyip bulunduğumuz yerin zaman dilimini çıkarmış, eylemi ve boylamı not almıştım.

Aynı şekilde doğum günlerimizi de: Fritzi Ramona Stein, 17 Nisan; Margerete C. Stein, 25 Eylül; Heribert Stein, 4 Temmuz; Rosa Stein, 5 Ocak.

Şarkıların adlarını listeleyip öyle yazıyordum.

Alevler Dizlerimi Yalıyor

Doğuya Doğru

Burası Hiçlik

Alevlere Dönüş

Çok az şey biliyorduk. Akşamlar kompto teorileriyle geçiyordu, çok pişmiş yumurta ve pırasa yiyorduk. Bir de konserve domates, şalgam ya da kereviz. Patates soyuyorduk. Mutfağa karmaşa hâkimdi.

Ancak çok sonraları karakoldan bir daktilo aldım, arka pencerenin kenarındaki masanın üstünde duranı; onu aldım ve merdivenlerden yukarı çıkardım, o sırada girişteki polisler arabalarının yanında durmuş sigara içiyorlardı. Belediye Başkanı Schroeder'in oğlu olduğunu sonradan öğrendiğimiz Memur Schroeder'in, tutanakları yazdığı daktiloydu bu.

Şehirdeki tüm polisler gibi, Schroeder de sırtında bir *Remington 700* taşıyordu, altmışlı yıllardan kalma değerli bir tüfek. *Bamm. Rakataka ratatat. Çaka tak tak.* 1816 yılında, diye okumuştum, yirmi üç yaşındaki Schmied Eliphallet Remington av ve piyade tüfeği üretimine başladı. Yıllar sonra daktilo işine de el atmıştı. Bu şehrin polisinde de altmışlı yıllardan kalma dörtten fazla kırmızı Remington daktilo vardı.

Memur Schroeder'in Remington'ı tüm heybetiyle mutfak masasının üzerinde duruyordu; yazma işi, hatırı sayılır ölçüde çetindi. Sayısız denemenin ardından nihayet bir şeyler çıktı. Şöyle yazdım:

Fritzi Ramona Stein ve ben, şehrin gençliğiyiz; bir emniyet amiriyle, pek tanıma fırsatı bulamadığımız vefasız bir kadının yegâne kızları.

Bize kalan tek miras, terk edilmiş bir arazi.

Burada, nasıl başa çıkacağımızı bilmediğimiz bir tahribat söz konusu.

Kendimizi bildik bileli onun çocuklarıyız.

O bizim gençliğimiz.

Çok geç kalmış olmalıyız.

Eski günlerde de hiçbir şeyin daha iyi olmadığını söyleseler de ve emniyet amiriyle onun altındakiler devriye gezmekten, isteksizce yaptıkları alıntılardan ve kronolojik olarak sergiledikleri itaatten başka bir şeyden anlamasalar da ve annemiz çoktandır kafasına göre takılsa da, bize birkaç ipucu verilmiş olsa fena olmazdı; mesela gelecekle ilgili meseleleri anlatan bir kullanım kılavuzu ya da işi, devrimleri ve denizleri açıklayan bir elkitabı. Adı da *Minik Yumruklarınızı Tıpkı Birer Anten Gibi Gökyüzüne Dikin*, olabilirdi.

Ancak atalarımız ve geçmişteki olası bütün vakalarla bizim, yani mevcut gençliğin arasındaki bağ, başarılı bir şekilde ortadan kaldırıldı. Bize her şeyin ancak bir bölümü iletilirdi. Emniyet amiri muhtemelen tarihi de kendi keyfine göre şekillendirmişti ya da geçmiş öylece onun ellerine bırakılmıştı; bu benim tahminim. Eskiye dair raporlar karakoldaki dosya dolaplarında ve karton kutularda duruyordu. Veri olarak, mantıklı çıkarımlar olarak, su götürmez gerçekler olarak.

Bir günce denemesi, tüm bu karmaşanın içinde işimize yarayabilirdi. Şöyle yazdım:

İtaatkâr olmayı dene! Yani öncelikle, tarih olarak kabul edilen olaylarda. Yani olayları kronolojik olarak sıralmalı; tabii aslında kronoloji, küstah bir basitleştirme

anlamına gelse ve ayrıca görece değişse ve tüm itirazlardan, aile dışında çete ve ittifaklar kurmaktan esaslı bir vazgeçiş demek olsa da. Evrendeki olasılığın doğrudan ortaya çıkışı.

Daha sonra şöyle devam ettim:

Modern insanın geçmişine karşı duruşu üzerine.

Arazideki eski işaretlerin, ihraç kulelerinin, maden girişlerinin, demiryolu raylarının, moloz yığınlarının anlamı üzerine. Daha yeni ve en son işaretlerin anlamları üzerine: Zemindeki yarıklar, yüzeydeki çukurlar, hiçbir yere varmayan yollar.

Bir keresinde bir araba kömürle dünyanın tüm okyanuslarını aşan ve gençlik üzerine fikirler yürüten Joseph Conrad üzerine.

Epey sıska ve narin biri olan yazar James Jopek üzerine. Yirmi yaşındayken, bir maden ocağında üç hafta boyunca stajyerlik yaptığı sanılıyor. Kısa süre sonra da, İngiliz işçi hareketi üzerine bir kitap yazan Londralı genç tarihçilerin oluşturduğu bir topluluğa katılmış.

Ekim 1938'de, La Perla sahilinde kendini denizin sularına bırakan Arjantinli kadın şair Alfonsina Storni üzerine.

Toprak yalnızca korku ve dehşet doğurur! Tavşanlar, fareler ve gelincikler, içinde tek lokmada yutulur!

Sonunda da, biraz olsun kendimi anlatmaya çalıştım.

Yok olma sürecindeki bir şehrin hikâyesi bu; topraklarında onlarca yıl önce bir yangın patlak veren ve yeraltı tünelleri hâlâ alevler içinde olan bir şehrin.

Sonrasını, çorak arazinin üstünde kalan tek tük evin kadın ve erkekleri anlatacak.

Stein kızlarının yaşam öyküleri. Nerede ve ne şartlar altında bu dünyaya geldikleri ve burada ne gördükleri, ne öğrendikleri, ne yaşadıkları ve nelere katlandıkları hakkında. Gençlik, kitaplar okuyor ve bir nehir arıyor. Gençlik, gelecekte nehir kenarında bir araya gelmeyi düşünüyor. Yangından önceki zamanı hatırlamıyor ama bunun için yine de uğraşiyor. Yola çıkılacak. Onlara bir at eşlik edecek.

Hikâyenin hiçbir gizemi yok, ama zaman zaman şaşkınlığa sebep olabilir ve ürkek mizaçlıları telaşa düşürebilir; hayatın kendisinin de sıklıkla yaptığı gibi. Ne yazık ki bu duruma engel olmak mümkün değil.

Hikâye, Stein kızları tarafından aktarılmaktadır; Margarete Stein daha çok anlatım kısmıyla ilgilenirken, Fritzi Stein saha araştırmasıyla meşguldür.

Florida

Akşamın erken saatleriydi. Aşağıda iki polis memuru evin duvarına yaslanmış, kısık sesle konuşuyordu. Onları epey bir zaman izledim.

Nehirle ilgili bir şeyleri ilk kez o akşam okumuştum.

Missouri'deki arkadaşlarım, bu nehir sayesinde Pasifik'e ulaşabileceğimi söyledi ve bunun için yanıma, kano yapabileceğim malzemeler almamı tembihledi.

Nehir boyu boyunca önümde uzanıyordu. Adı Buena-ventura'ydı. Genişçe ve sakin sakin akıyordu ama yine de tehlikesiz görünmüyordu. Sıradağların doğu yamacından belli belirsiz çıkıyor; astropikal bölgelere, Florida'ya doğru akıp güneyin hararetine dalıyordu.

Tek başıyordum. Fritzi dışarıda bir yerlerdeydi. Baba H. Stein aşağıda, karakolda oturuyordu. Fritzi'ye nehirden henüz bahsetmemiştim. Ağzıma bir parça ekmek attım, sonra tekrar masaya geçtim.

İki papaz ve yaşlı bir kartograf, nehri 1776'daki keşif gezilerinde bulmuş. Baharın ilk günlerinden biriymiş ve kartograf, karnı ağrıdığından, muhtemelen iki büküm yürüyormüş. Nehrin ismini kararlaştırmak için el kaldırıp oy vermişler. Kartograf, nehri ve bulunduğu yeri hızlıca notlarına eklemiş, sonra da yollarına devam etmişler.

CESURLARA DAVET DOROTHEE ELMIGER

TÜRKÇELEŞTİREN: OLCAY MAĞDEN ÜNAL

Meçhul bir arazide, meçhul bir zamanda, sadece kendilerinden haberdar iki kız kardeş: Margarete ve Fritzi.

Ve bu meçhul arazinin altında yıllardır için için yanan dev bir kömür madeni; geçmişi, geleceği, her türlü verimliliği ve umidi yakıp yok ediyor.

Kardeşlerin tutunduğu tek dal, varlığı tartışmalı eski bir nehir. Nehri bulunca, sanki her şey çözülecek.

İsviçreli genç yazar Dorothee Elmiger'in ilk romanı *Cesurlara Davet*, okurlara karanlık ama umut dolu, deneysel ama tanıdık, karmaşık ama dengeli bir öykü vadediyor.

"Bilip tanıdığım tek yer burası. Artık tamamen terkedilmişlere ait, terkedilmiş bir arazi. Biz de bu enlemlerde doğmuş ve tüm iyi ruhlar tarafından terk edilmiştik..."

"Şiirsel ve merak uyandıran bir roman."

_Welt am Sonntag

Delidolu

delidolu.com.tr
f /delidolu

@delidolukitap
@delidolukitap

